

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «КОЛДОБЕНКО ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF KOLDOBENKO AND OTHERS v. UKRAINE)**

*(Заява № 7734/22 та 6 інших заяв –
див. перелік у додатку)*

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

11 квітня 2024 року

*Це рішення є остаточним, але може підлягати редакційним
виправленням.*

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

У справі «Колдобенко та інші проти України»

Європейський суд з прав людини (П'ята секція), засідаючи комітетом, до складу якого увійшли:

Мартіньш Мітс (*Mārtiņš Mīts*), Голова,
Катержіна Шімачкова (*Kateřina Šimáčková*),

Микола Гнатовський (*Mykola Gnatovskyy*), судді,
та Вікторія Марадудіна (*Viktoriya Maradudina*), в.о. заступника
Секретаря секції,

після обговорення за зачиненими дверима 21 березня 2024 року постановляє таке рішення, що було ухвалено у той день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу було розпочато за заявами, поданими у різні дати, зазначені в таблиці у додатку, до Суду проти України на підставі статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція).

2. Про заяви було повідомлено Уряд України (далі – Уряд).

ФАКТИ

3. Перелік заявників і відповідні деталі заяв наведені в таблиці у додатку.

4. Заявники скаржилися на неналежні умови тримання їх під вартою та відсутність у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту. Деякі заявники також висунули інші скарги за положеннями Конвенції.

ПРАВО

I. ОБ'ЄДНАННЯ ЗАЯВ

5. Беручи до уваги схожість предмета заяв, Суд вважає за доцільне розглянути їх спільно в одному рішенні.

II. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТЕЙ 3 ТА 13 КОНВЕНЦІЇ

6. Заявники скаржилися, головним чином, на неналежні умови тримання їх під вартою та відсутність у них ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з цим. Вони посилалися на статті 3 та 13 Конвенції.

7. Суд зазначає, що заявники трималися під вартою у неналежних умовах. Деталі щодо тримання заявників під вартою наведені у таблиці в додатку. Суд посилається на встановлені у його практиці принципи

щодо неналежних умов тримання під вартою (див., наприклад, рішення у справі «Муршич проти Хорватії» [ВП] (*Muršić v. Croatia*) [GC], заява № 7334/13, пункти 96 – 101, ЄСПЛ 2016). Суд нагадує, зокрема, що під час встановлення того, чи є умови тримання такими, «що принижують гідність» у розумінні статті 3 Конвенції, серйозний брак простору у в'язничних камерах вважається дуже впливовим чинником та може становити порушення як сам собою, так і в сукупності з іншими недоліками (див. згадане рішення у справі «Муршич проти Хорватії» (*Muršić v. Croatia*), пункти 122 – 141 та рішення у справі «Ананьєв та інші проти Росії» (*Ananyev and Others v. Russia*), заяви № 42525/07 та № 60800/08, пункти 149 – 159, від 10 січня 2012 року).

8. У керівних справах «Мельник проти України» (*Melnik v. Ukraine*), заява № 72286/01, від 28 березня 2006 року) та «Сукачов проти України» (*Sukachov v. Ukraine*), заява № 14057/17, від 30 січня 2020 року) Суд уже встановлював порушення щодо питань, аналогічних тим, що розглядаються у цій справі.

9. Розглянувши всі надані йому матеріали, Суд не вбачає жодних фактів або аргументів, здатних переконати його дійти іншого висновку щодо прийнятності та суті цих скарг. З огляду на свою практику з цього питання Суд вважає, що у цій справі умови тримання заявників під вартою були неналежними.

10. Суд також зазначає, що заявники не мали у своєму розпорядженні ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з цими скаргами.

11. Отже, ці скарги є прийнятними та свідчать про порушення статей 3 і 13 Конвенції.

III. ІНШІ СТВЕРДЖУВАНІ ПОРУШЕННЯ ЗА УСТАЛЕНОЮ ПРАКТИКОЮ

12. Деякі заявники подали інші скарги, які також порушували питання за Конвенцією з огляду на відповідну усталену практику Суду (див. таблицю в додатку). Ці скарги не є явно необґрунтованими у розумінні підпункту «а» пункту 3 статті 35 Конвенції та не є неприйнятними з будь-яких інших підстав. Тому вони мають бути визнані прийнятними. Розглянувши всі наявні у нього матеріали, Суд доходить висновку, що вони свідчать про порушення Конвенції у контексті його висновків в рішеннях у справах, наведених в таблиці у додатку.

IV. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

13. З огляду на наявні в нього документи та свою практику (див., зокрема, згадане рішення у справі «Сукачов проти України»

(*Sukachov v. Ukraine*), пункти 165 та 167) Суд вважає за доцільне присудити суми, зазначені у таблиці в додатку.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Вирішує* об'єднати заяви;
2. *Оголошує* заяви прийнятними;
3. *Постановляє*, що ці заяви свідчать про порушення статей 3 і 13 Конвенції у зв'язку з неналежними умовами тримання під вартою та відсутністю у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту;
4. *Постановляє*, що було порушено Конвенцію у зв'язку з іншими скаргами, висунутими за усталеною практикою Суду (див. таблицю у додатку);
5. *Постановляє*, що:
 - (а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявникам суми, зазначені в таблиці у додатку; ці суми мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;
 - (б) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти.

Учинено англійською мовою та повідомлено письмово 11 квітня 2024 року відповідно до пунктів 2 і 3 Правила 77 Регламенту Суду.

Вікторія Марадудіна
(*Viktoriya Maradudina*)
В.о. заступника Секретаря

Мартіньш Мітс
(*Mārtiņš Mīts*)
Голова

РІШЕННЯ У СПРАВІ «КОЛДОБЕНКО ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»

ДОДАТОК

Перелік заяв зі скаргами за статтями 3 і 13 Конвенції
(неналежні умови тримання під вартою та відсутність у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту)

№	№ заяви Дата подання	П.І.Б. заявника Рік народження	П.І.Б. представника та місцезнаходження	Установа Дата початку та закінчення строку Тривалість	Площа (кв. м.) на кожного ув'язненого	Конкретні скарги	Інші скарги за усталеною практикою	Сума, присуджена кожному заявнику в якості відшкодування матеріальної та моральної шкоди (в євро) ¹	Сума, присуджена у кожній заяві в якості компенсації судових та інших витрат (в євро) ²
1.	7734/22 28.01.2022	Богдан Артурович КОЛДОБЕНКО 1993	Пустинцев Андрій Віталійович м. Дніпро	Чернігівський слідчий ізолятор з 29.05.2020 – триває Більше 3 років, 8 місяців та 29 днів	2,5 м ²	відсутність свіжого повітря, пасивне паління, переповненість, цвіль або бруд у камері, камера заражена паразитами/гризунами, відсутність або неналежна якість гігієнічних засобів, відсутність приватності під час користування туалетом, відсутність або обмежений доступ до	п. 3 ст. 5 Конвенції - надмірна тривалість тримання під вартою під час досудового розслідування – з 25.05.2020 – триває; наведення та повторення судами під час розгляду справи підстав, які з часом стали неналежними (див. рішення у	9 800	250

¹ Та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися заявникам.

² Та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися заявникам.

РІШЕННЯ У СПРАВІ «КОЛДОБЕНКО ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»

№	№ заяви Дата подання	П.І.Б. заявника Рік народження	П.І.Б. представника та місцезнаходження	Установа Дата початку та закінчення строку Тривалість	Площа (кв. м.) на кожного ув'язненого	Конкретні скарги	Інші скарги за усталеною практикою	Сума, присуджена кожному заявнику в якості відшкодування матеріальної та моральної шкоди (в євро) ¹	Сума, присуджена у кожній заяві в якості компенсації судових та інших витрат (в євро) ²
						гарячої води, відсутність або погана якість постільної білизни, низька якість продуктів харчування, відсутність або обмежений доступ до душу, відсутність або недостатнє електричне освітлення, відсутність або недостатнє природне освітлення, відсутність або недостатня кількість продуктів харчування	справах «Харченко проти України» (<i>Kharchenko v. Ukraine</i>), заява № 40107/02, пункти 77 – 81, від 10 лютого 2011 року та «Ігнатів проти України» (<i>Ignatov v. Ukraine</i>), заява № 40583/15, пункти 38 – 42, від 15 грудня 2016 року), п. 5 ст. 5 Конвенції - відсутність або надання неналежного відшкодування за порушення пункту 3 статті 5 Конвенції - відсутність у національному законодавстві ефективного		

РІШЕННЯ У СПРАВІ «КОЛДОБЕНКО ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»

№	№ заяви Дата подання	П.І.Б. заявника Рік народження	П.І.Б. представника та місцезнаходження	Установа Дата початку та закінчення строку Тривалість	Площа (кв. м.) на кожного ув'язненого	Конкретні скарги	Інші скарги за усталеною практикою	Сума, присуджена кожному заявнику в якості відшкодування матеріальної та моральної шкоди (в євро) ¹	Сума, присуджена у кожній заяві в якості компенсації судових та інших витрат (в євро) ²
							способу відшкодування за порушення пункту 3 статті 5 Конвенції (див. рішення у справах «Тимошенко проти України» (<i>Tymoshenko v. Ukraine</i>), заява № 49872/11, пункти 286 і 287, від 30 квітня 2013 року та «Котій проти України» (<i>Kotiy v. Ukraine</i>), заява № 28718/09, пункт 55, від 05 березня 2015 року)		
2.	52755/22 10.11.2022	Сергій Олександрович ГОРЧАКОВ 1979	Кульбач Сергій Олександрович м. Лімож	Київський слідчий ізолятор з 28.03.2017 до 11.07.2022	2,5-2,7 м ²	переповненість, погана якість питної води, відсутність туалетних засобів		7 500	

РІШЕННЯ У СПРАВІ «КОЛДОБЕНКО ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»

№	№ заяви Дата подання	П.І.Б. заявника Рік народження	П.І.Б. представника та місцезнаходження	Установа Дата початку та закінчення строку Тривалість	Площа (кв. м.) на кожного ув'язненого	Конкретні скарги	Інші скарги за усталеною практикою	Сума, присуджена кожному заявнику в якості відшкодування матеріальної та моральної шкоди (в євро) ¹	Сума, присуджена у кожній заяві в якості компенсації судових та інших витрат (в євро) ²
				5 років, 3 місяці та 14 днів					
3.	10451/23 28.02.2023	Михайло Ісаакович ЛАФЕР 1969	Кульбач Сергій Олександрович м. Лімож	Дніпровська установа виконання покарань № 4 з 10.02.2022 – триває Більше 2 років і 17 днів	2,5-3 м ²	переповненість, відсутність або обмежений доступ до душу, цвіль або бруд у камері, відсутність свіжого повітря, погана якість питної води, відсутність або погана якість постільної білизни, відсутність туалетних засобів, пасивне паління, відсутність або недостатня кількість прогулянок на свіжому повітрі, відсутність лазне-пральних послуг	п. 3 ст. 5 Конвенції - надмірна тривалість тримання під вартою під час досудового розслідування – з 01.09.2019 – триває, наведення та повторення судами під час розгляду справи підстав, які з часом стали неналежними, нездійснення провадження з належною ретельністю, що привело до надмірної тривалості тримання під вартою. (див. рішення у справах «Харченко проти України»)	6 400	

РІШЕННЯ У СПРАВІ «КОЛДОБЕНКО ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»

№	№ заяви Дата подання	П.І.Б. заявника Рік народження	П.І.Б. представника та місцезнаходження	Установа Дата початку та закінчення строку Тривалість	Площа (кв. м.) на кожного ув'язненого	Конкретні скарги	Інші скарги за усталеною практикою	Сума, присуджена кожному заявнику в якості відшкодування матеріальної та моральної шкоди (в євро) ¹	Сума, присуджена у кожній заяві в якості компенсації судових та інших витрат (в євро) ²
							<p>(<i>Kharchenko v. Ukraine</i>), заява № 40107/02, пункти 77 – 81, від 10 лютого 2011 року та «Ігнатов проти України» (<i>Ignatov v. Ukraine</i>), заява № 40583/15, пункти 38 – 42, від 15 грудня 2016 року)</p> <p>п. 1 ст. 6 Конвенції - надмірна тривалість кримінального провадження – з 01.09.2019 – триває; 1 інстанція (див. рішення у справі «Нечай проти України» (<i>Nechay v. Ukraine</i>), заява № 15360/10, пункти 67 – 79, від 01 липня 2021 року);</p>		

РІШЕННЯ У СПРАВІ «КОЛДОБЕНКО ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»

№	№ заяви Дата подання	П.І.Б. заявника Рік народження	П.І.Б. представника та місцезнаходження	Установа Дата початку та закінчення строку Тривалість	Площа (кв. м.) на кожного ув'язненого	Конкретні скарги	Інші скарги за усталеною практикою	Сума, присуджена кожному заявнику в якості відшкодування матеріальної та моральної шкоди (в євро) ¹	Сума, присуджена у кожній заяві в якості компенсації судових та інших витрат (в євро) ²
							ст. 13 – відсутність у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з надмірною тривалістю кримінального провадження (див. рішення у справі «Нечай проти України» (<i>Nechay v. Ukraine</i>), заява № 15360/10, пункти 67 – 79, від 01 липня 2021 року).		
4.	14517/23 29.03.2023	Сергій Сергійович СИДОРЕНКО 1991	Соседко Максим Олександрович м. Київ	Дніпровська установа виконання покарань № 4 з 22.03.2019 – триває	2,7-2,9 м ²	переповненість, відсутність свіжого повітря, камера заражена паразитами/гризунами, відсутність приватності під час користування туалетом, відсутність або обмежений доступ до		7 500	

РІШЕННЯ У СПРАВІ «КОЛДОБЕНКО ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»

№	№ заяви Дата подання	П.І.Б. заявника Рік народження	П.І.Б. представника та місцезнаходження	Установа Дата початку та закінчення строку Тривалість	Площа (кв. м.) на кожного ув'язненого	Конкретні скарги	Інші скарги за усталеною практикою	Сума, присуджена кожному заявнику в якості відшкодування матеріальної та моральної шкоди (в євро) ¹	Сума, присуджена у кожній заяві в якості компенсації судових та інших витрат (в євро) ²
				Більше 4 років, 11 місяців та 5 днів		гарячої води, відсутність або погана якість постільної білизни, низька якість продуктів харчування, відсутність або обмежений доступ до душу			
5.	20670/23 13.05.2023	Олександр Григорович СНІГИР 1976	Кульбач Сергій Олександрович м. Лімож	Київський слідчий ізолятор з 13.08.2021 до 16.01.2023 1 рік, 5 місяців та 4 дні	2,5-2,9 м ²	відсутність свіжого повітря, відсутність або неналежна якість гігієнічних засобів, відсутність або недостатня кількість прогулянок на свіжому повітрі, відсутність або погана якість постільної білизни, відсутність приватності під час користування туалетом, цвіль або бруд у камері, погана якість питної води, пасивне паління, переповненість, відсутність або обмежений доступ до	п. 1 ст. 6 Конвенції - надмірна тривалість кримінального провадження – з 22.09.2018 – триває; 1 інстанція (див. рішення у справі «Нечай проти України» (<i>Nechay v. Ukraine</i>), заява № 15360/10, пункти 67 – 79, від 01 липня 2021 року); ст. 13 – відсутність у національному законодавстві ефективного засобу	7 300	

РІШЕННЯ У СПРАВІ «КОЛДОБЕНКО ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»

№	№ заяви Дата подання	П.І.Б. заявника Рік народження	П.І.Б. представника та місцезнаходження	Установа Дата початку та закінчення строку Тривалість	Площа (кв. м.) на кожного ув'язненого	Конкретні скарги	Інші скарги за усталеною практикою	Сума, присуджена кожному заявнику в якості відшкодування матеріальної та моральної шкоди (в євро) ¹	Сума, присуджена у кожній заяві в якості компенсації судових та інших витрат (в євро) ²
				Київський слідчий ізолятор з 10.03.2023 – триває Більше 11 місяців та 1 днів	2,5-2,9 м ²	гарячої води, відсутність або обмежений доступ до душу, відсутність туалетних засобів відсутність свіжого повітря, відсутність або неналежна якість гігієнічних засобів, відсутність або недостатня кількість прогулянок на свіжому повітрі, відсутність або погана якість постільної білизни, відсутність приватності під час користування туалетом, відсутність туалетних засобів, цвіль або бруд у камері, відсутність або обмежений доступ до душу, відсутність або обмежений доступ до гарячої води, переповненість, пасивне паління, погана якість	юридичного захисту у зв'язку з надмірною тривалістю кримінального провадження (див. рішення у справі «Нечай проти України» (<i>Nechay v. Ukraine</i>), заява № 15360/10, пункти 67 – 79, від 01 липня 2021 року)		

РІШЕННЯ У СПРАВІ «КОЛДОБЕНКО ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»

№	№ заяви Дата подання	П.І.Б. заявника Рік народження	П.І.Б. представника та місцезнаходження	Установа Дата початку та закінчення строку Тривалість	Площа (кв. м.) на кожного ув'язненого	Конкретні скарги	Інші скарги за усталеною практикою	Сума, присуджена кожному заявнику в якості відшкодування матеріальної та моральної шкоди (в євро) ¹	Сума, присуджена у кожній заяві в якості компенсації судових та інших витрат (в євро) ²
						питної води			
6.	26613/23 19.06.2023	Світлана В'ячеславівна АЛЕКСАНДРОВА 1980	Йолкін Андрій Валерійович м. Кривий Ріг	Київський слідчий ізолятор з 05.09.2016 до 21.02.2023 6 років, 5 місяців та 17 днів	2,5-2,9 м ²	переповненість, цвіль або бруд у камері, пасивне паління, відсутність свіжого повітря, неналежна температура, відсутність або недостатнє електричне освітлення, відсутність або недостатнє природне освітлення, погана якість питної води, відсутність або обмежений доступ до проточної води, відсутність або обмежений доступ до гарячої води, відсутність або обмежений доступ до душу, відсутність туалетних засобів, відсутність або погана якість постільної білизни, камера заражена паразитами/гризунами,		7 500	

РІШЕННЯ У СПРАВІ «КОЛДОБЕНКО ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»

№	№ заяви Дата подання	П.І.Б. заявника Рік народження	П.І.Б. представника та місцезнаходження	Установа Дата початку та закінчення строку Тривалість	Площа (кв. м.) на кожного ув'язненого	Конкретні скарги	Інші скарги за усталеною практикою	Сума, присуджена кожному заявнику в якості відшкодування матеріальної та моральної шкоди (в євро) ¹	Сума, присуджена у кожній заяві в якості компенсації судових та інших витрат (в євро) ²
						ненадання належної медичної допомоги, низька якість продуктів харчування, відсутність або недостатня кількість продуктів харчування, відсутність або недостатня кількість прогулянок на свіжому повітрі, відсутність приватності під час користування туалетом, відсутність або неналежна якість гігієнічних засобів			
7.	26872/23 15.06.2023	Олександр Васильович КАРАЖІ 1997	Пустинцев Андрій Віталійович м. Дніпро	Житомирська установа виконання покарань № 8 з 15.04.2020 – триває Більше 3 років, 10 місяців та	2,5 м ²	переповненість, відсутність приватності під час користування туалетом, пасивне паління, камера заражена паразитами/гризунами, відсутність свіжого повітря, цвіль або бруд у камері, відсутність або обмежений доступ до		7 500	

РІШЕННЯ У СПРАВІ «КОЛДОБЕНКО ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»

№	№ заяви Дата подання	П.І.Б. заявника Рік народження	П.І.Б. представника та місцезнаходження	Установа Дата початку та закінчення строку Тривалість	Площа (кв. м.) на кожного ув'язненого	Конкретні скарги	Інші скарги за усталеною практикою	Сума, присуджена кожному заявнику в якості відшкодування матеріальної та моральної шкоди (в євро) ¹	Сума, присуджена у кожній заяві в якості компенсації судових та інших витрат (в євро) ²
				12 днів		душу, низька якість продуктів харчування, відсутність або неналежна якість гігієнічних засобів			